

Ελισάβετ,

Το ιστορικό της προσωπικής σου περιπέτειας και της συγκινητικής συμπαράστασης που είχες δε θα το διηγηθώ. Το διαδίκτυο την έχει φιλοξενήσει. Θα υπενθυμίσω μόνο, για όσους δεν το γνωρίζουν, πως, ένα περίπου χρόνο τώρα, είχες μπει στην περιπέτεια μιας Ένορκης Διοικητικής Εξέτασης. Το πόρισμά της σε «τύλιξε» και σ' έστειλε με παραπεμπτικό για το Πρωτοβάθμιο Πειθαρχικό Συμβούλιο. Παραπτώματα: «της αναξιοπρεπούς ή ανάρμοστης ή ανάξιας για υπάλληλο συμπεριφοράς εντός και εκτός υπηρεσίας ...και παραβίαση (άλλων) υποχρεώσεων!» Πειθαρχική ποινή: «πρόστιμο αποδοχών ύψους έξι (6) μηνών». Μόνο!!! Για να μην κάνεις ανεπανόρθωτη ζημιά στην εκπαίδευση είχες τεθεί και σε αναδρομική, αυτεπάγγελτη αργία! Η διοίκηση λειτούργησε άψογα: την ίδια περίοδο που σου θυροκολλούσαν την αναδρομική αργία, σου κοινοποίησαν και την αναστολή της αργίας! Έχεις μπλέξει. Τώρα ξέρεις, από το Πειθαρχικό θα τρέχεις στα Διοικητικά δικαστήρια για «αποκατάσταση». Να είσαι ευγνώμων που ζεις και εργάζεσαι σε «κράτος δικαίου».

Το ενδιαφέρον μου για την περίπτωση σου έχει την ακαδημαϊκή του πτυχή, αλλά πηγάζει κι από το δικό μου τρόπο πολιτικής συμμετοχής στα εκπαιδευτικά μας πράγματα. Η ποινικοποίηση και οι πειθαρχικές διώξεις δασκάλων, που αγωνίζονται για ένα πιο δημοκρατικό σχολείο και για την άμβλυνση των όρων άνισης κατανομής πλούτου, προνομίων και εξουσίας στην κοινωνία, συνιστούν κατάφωρη παραβίαση των θεμελιωδών δικαιωμάτων και των υποχρεώσεων που έχουν. Πολύ περισσότερο, όταν είναι εκλεγμένοι εκπρόσωποι. Τότε, οφείλουν να είναι σε κατάσταση διαρκούς επαγρύπνησης και κινητοποίησης, ώστε να υπερασπίζονται τα εργασιακά δικαιώματα των συναδέλφων τους, να καταγγέλλουν τις αυθαιρεσίες της διοίκησης και να υποστηρίζουν την ουσιαστική λειτουργία των σχολείων για την απρόσκοπτη φοίτηση των μαθητών/τριών σε αυτά. Οι πολιτικές διώξεις των δασκάλων συνιστούν άμεση επίθεση στην ίδια την υπόσταση της διδασκαλίας και στο ίδιο το σχολείο. Δες το κείμενό μου, αν θες, ως τη δική μου εκδοχή αλληλεγγύης αλλά και διαμαρτυρίας, μπροστά στην αυθαιρεσία και τον αυταρχισμό της εξουσίας.

Αλήθεια! Πώς τα κατάφερες;

Ξέρω! Σπούδασες σε ένα από τα πιο γνωστά, για τις προοδευτικές απόψεις και παρεμβάσεις στην εκπαίδευση Παιδαγωγικά Τμήματα, το ΠΤΔΕ του ΑΠΘ. Είχες πολλούς γνωστούς δασκάλους που δίδασκαν (και) την πολιτική της παιδαγωγικής, που τη συνόδευαν με καίριες κοινωνικές και εκπαιδευτικές παρεμβάσεις.

Αναρωτιέμαι, πώς θα εξελισσόταν, σήμερα, η ιστορία που σου έστησαν οι εξουσιαστικοί μηχανισμοί, εάν, μαζί με τις σπουδές σου, είχες καταφέρει να έχεις πιο σκληρές εμπειρίες πάλης και αγώνα στις φοιτητικές αγωνιστικές διεκδικήσεις και κινητοποιήσεις της εποχής;

Ανησυχώ για όσους/ες, στα πανεπιστημιακά τους χρόνια, δε δίνουν φράγκο για τις συνελεύσεις των φοιτητικών συλλόγων, τις διεκδικήσεις μιας άλλης εκπαίδευσης, τις κινητοποιήσεις και τους φοιτητικούς αγώνες! Με ποια εμπειρία αγώνα μπαίνουν στη συγκρουσιακή αρένα της εργασίας; Ανησυχώ που, σήμερα,

η ύφεση του φοιτητικού κινήματος επιτρέπει την ανενόχλητη διείσδυση του νεοφιλελευθερισμού της αγοράς στα πανεπιστήμια.

Μη θαρρείς, βέβαια, πως αυτά τα γράφει κάποιος που στην ηλικία των φοιτητικών του χρόνων είχε προλάβει να αποκτήσει πλούσιες αγωνιστικές εμπειρίες. Αυτή τη σημείωση διάβασέ τη και ως μια προσωπική μου αγωνία «να αλλάξω και να καλυτερέψω το παρελθόν» μου, μέσα στο παρόν μου. Εκκρεμότητα, κι αυτή!

Εκεί που τέλειωνες τις σπουδές, το 2006, άρχισαν να αχνοφαίνονται οι προετοιμασίες του project για την αρπακτική καπιταλιστική επίθεση, στη χώρα μας, με την ανοιχτή πρόσκληση («εσχάτη προδοσία» τη χαρακτηρίζουν ορισμένοι) προς την Τρόικα να καθίσει στο σβέρκο μας. Εσύ είχες προσωπικούς λόγους να νιώθεις τυχερή. Δεν πρόλαβες να πάρεις ανάσα και, ως «ελικόπτερο παντός καιρού», παρουσιάστηκες για να σου φορέσουν τον μανδύα της αναπληρώτριας δασκάλας. Και να σου! Στα σχολεία της Λακωνίας.

Σαν έτοιμη από καιρό, οι τότε διοικητικοί σου προϊστάμενοι, χωρίς να λογοδοτήσει κανείς, σε έριξαν βίαια στη σχολική τάξη, μήνα Νοέμβριο, δυο μήνες, μετά τα πρώτα μαθήματα της νέας σχολικής χρονιάς!

Ανησυχώ που κανείς διοικητικός της εκπαιδευτικής ιεραρχίας δεν έχει λογοδοτήσει για παράβαση καθήκοντος ή πλημμελή άσκηση καθηκόντων, γι αυτή τη θεσμική βία, που κατά σύστημα ασκείται με την αιφνιδιαστική εντολή διδασκαλίας σε νέους δασκάλους. Η προχειρότητα και η συνταγή του «βλέποντας και κάνοντας», στην περίπτωση ενός νέου/ας δασκάλου/ας, αντιστρατεύεται την ίδια την υπόσταση της διδασκαλίας. Ένας αιφνιδιασμένος/η κι ανέτοιμος/η νέος/α δάσκαλος/α «φοβάται» και τους μαθητές του και την ιεραρχία. Αυτή η θεσμική αυθαιρεσία, χρόνια τώρα, ακυρώνει τις όποιες πανεπιστημιακές σπουδές!

Κανείς διοικητικός ή σχολικός σύμβουλος δεν έχει λογοδοτήσει για αυτή την απαξίωση του δασκάλου, που διαπράττεται κατ εξακολούθηση και κατά συρροή, και που συνιστά ευθεία προσβολή και βάνανυση υποτίμηση της αξιοπρέπειάς του.

Κανείς δεν έχει δώσει εξηγήσεις για την υποβάθμιση της λειτουργίας των σχολείων μας, εξ αιτίας παραλείψεων εκ μέρους της διοίκησης, που σημειώνονται κατά σύστημα και κατά συρροή. Ανησυχώ που, μπροστά στα μάτια μας, η διοίκηση, χρόνια τώρα, εμφανώς, λες και υπάρχει σχέδιο, παραμελεί τις υποχρεώσεις της και υποσκάπτει το κύρος και την υπόληψη της δημόσιας εκπαίδευσης, για να την εκχωρήσει στην αγορά.

Ελισάβετ, με προβληματίζει που, οι νεοδιόριστοι, πριν μπουν στην τάξη, δε διεκδικούν χρόνο για να προετοιμάσουν το προσωπικό ντοσιέ των μαθημάτων και των άλλων εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων που τους αναθέτουν. Η τρομοκρατία της ανεργίας, φαίνεται, δεν τους το επιτρέπει!

Ανησυχώ, Ελισάβετ, αν και με τη δική μας συνδρομή, επιτρέψουμε να εγκαθιδρυθεί στο ελληνικό σχολείο η πιο συντηρητική και ολοκληρωτική εκδοχή αξιολόγησης. Τόσα χρόνια αντίστασης πώς θα την ξεπουλήσουμε τόσο φτηνά στο «παζάρι» της νεοφιλελεύθερης αγοράς! Θα επιτρέψουμε στην συγκυριακή και «τυχοδιωκτική» συγκυβέρνηση να εξαπατά συναδέλφους, γονείς και μαθητές/τριες, με τη γοητεία και τις κίβδηλες υποσχέσεις μιας άθλιας πολιτικής επιπόνησης;

Η δύσκολη συγκυρία

Πριν καλά-καλά μπει στα «φιλά γράμματα» του σχολείου και της σχολικής τάξης, ξέσπασε η μεγάλη καταιγίδα της ολοκληρωτικής επίθεσης κατά του δημόσιου και δωρεάν χαρακτήρα της εκπαίδευσης, με την ολομέτωπη επίθεση στον κόσμο της εργασίας. Μπήκες στη θύελλα και στον ανεμοστρόβιλο της κοινωνικής διαμαρτυρίας για τις πολύ δυσμενείς συνθήκες που άρχισαν να δημιουργούνται και στην εκπαίδευση. Βρέθηκες αντιμέτωπη με τις πολιτικές επιτήρησης των μνημονίων, τις δραστικές περικοπές

δαπανών για την εκπαίδευση, συγχωνεύσεις, απολύσεις, ελλείψεις εκπαιδευτικού προσωπικού, διάλυση των εργασιακών σχέσεων, μισθολογική και υπηρεσιακή καθήλωση, άρση της μονιμότητας, εντατικοποίηση των πειθαρχικών ελέγχων, συμπίεση μισθών, περιστολή των δημοκρατικών δικαιωμάτων, αυταρχισμό, κ. α..

Στην εκπαίδευση, έχει στηθεί ένα σχέδιο για την υποστήριξη και προώθηση των πολιτικών της αγοράς και την πειθάρχηση των εκπαιδευτικών. Για να διακινούνται εκπαιδευτικές υπηρεσίες με αρχές, αντιλήψεις και πρακτικές της αγοράς, οι δάσκαλοι όλων των βαθμίδων είναι απαραίτητο να αλλάξουν ριζικά τις απόψεις τους και, αντί για το δημόσιο και κοινωνικό αγαθό της παιδείας, να έχουν την ετοιμότητα ώστε να προσφέρουν «υπηρεσία» που είναι υπόθεση αγοραπωλησίας.

Ελισάβετ, η καταστολή είναι στην ημερήσια διάταξη. Το Υπουργείο Παιδείας, με το σύνολο των κατασταλτικών, ιδεολογικών και συμβουλευτικών μηχανισμών (νομοθετική, δικαστική, εκτελεστική εξουσία, αστυνομία, συμβουλευτικά όργανα, κ.α.) και των μηχανισμών πληροφόρησης, και με όπλο την κυρίαρχη ιδεολογία, έχει δρομολογήσει μια πρωτοφανή κινητικότητα και επιδεικνύει αυταρχισμό, βία, αδιαλλαξία, πειθαρχικές και ποινικές διώξεις εναντίον εκπαιδευτικών, «μαθητοδικεία», προσαγωγές, αστυνόμευση, απολύσεις, κ.α.. Είναι προφανές ότι ασκείται μια ιδιότυπη μορφή τρομοκρατίας στις ζυμώσεις και στις διεργασίες που σημειώνονται στις συνεδριάσεις των σχολικών μονάδων και στις συνδικαλιστικές μορφές πάλης που επιλέγονται. Έχουμε και νέο «Πειθαρχικό Δίκαιο» που καταργεί δικαιώματα των εκπαιδευτικών και θεσμοθετεί πολιτικές φόβου στην άσκηση για πειθαρχία. Έχουμε γενικευμένη καταστολή στο όνομα του «νόμου και της τάξης». Κυρίαρχο εργαλείο ο πειθαναγκασμός, ο εκμαυλισμός και η χειραγώγηση των στελεχών της εκπαίδευσης.

Σε θυμάμαι στο Γύθειο, την άνοιξη, στην εκδήλωση για την αξιολόγηση. Ζούσες τότε σε καθεστώς παραπεμπτικών διαδικασιών. Μίλησες με την αξιοπρέπεια της ματαίωσης που νιώθει μια νέα δασκάλα υπό διωγμόν. Μην έχοντας πλήρη ενημέρωση ο ίδιος των όσων είχαν διαδραματισθεί, δέχτηκα την πρόσκληση να μιλήσω τότε για την «ολοκληρωτική επίθεση» ενάντια στο δημόσιο σχολείο. Ακόμη, και τώρα, μου είναι αινιγματική τόσο η πρόσκληση όσο και η σύνθεση του ακροατηρίου!

Είχα ισχυρισθεί μπροστά και σε προϊσταμένους σου και κατηγορούς σου πως, «με τις πολιτικές που προωθούνται, η διοικητική ιεραρχία θα ελέγχει και θα επιβάλλει, από τα πάνω προς τα κάτω, τις κοινωνικές σχέσεις και τις δραστηριότητες όλων των συντελεστών (εκπαιδευτικών, διευθυντών και προϊσταμένων), με ρυθμίσεις που ευνοούν την καταστολή της ελεύθερης κρίσης και την περιστολή/περιφρόνηση των θεμελιωδών δικαιωμάτων τους. Ουσιαστικά, πρόκειται για την εγκαθίδρυση ενός πολυεπίπεδου ιεραρχικού πανοπτισμού που θα ευνοεί τη φίμωση, τη λογοκρισία, τον εκμαυλισμό, την κηδεμόνευση, τη χειραγώγηση, το «χαφιεδισμό», τη συμμόρφωση, τον εξανδραποδισμό. Κυρίαρχα όπλα στην υπόθεση αυτή θα είναι ο συγκεντρωτικός έλεγχος διαδικασιών και αποτελεσμάτων, ο αυταρχισμός, η αυθαιρεσία, η ανομία, ο ανταγωνισμός και η εξατομίκευση, οι πελατειακές σχέσεις και η διαπλοκή, ο προσηταιρισμός και η συναίνεση, το δέλεαρ, ο φόβος, η δυσφήμιση, ο ευφημισμός. Όλα αυτά θα είναι διαβρωτικά των συλλογικών υποκειμένων και των συλλογικών δράσεων».

Είναι να ανησυχεί κανείς, όταν αυτές οι εκτιμήσεις, ως υποθέσεις εργασίας, αρχίζουν να επαληθεύονται.

Και έξω απ την τάξη!

Δε σου αρκούσε η ψυχρολουσία της βίαιης «πρώτης φοράς» στην αίθουσα διδασκαλίας. Μέσα σε αυτή τη δίνη, «ωραία, νέα κι ανεξάρτητη», αλλά και αμύητη στο ναρκοθετημένο συνδικαλιστικό πεδίο, αποδέχτηκες πρόταση να αγωνιστείς για τα θεμελιώδη διακυβεύματα της ελληνικής εκπαίδευσης. Δεν ήξερες από τις ντρίπλες και τις μανούβρες, που συνήθως κυριαρχούσαν στο παρελθόν, με φαινόμενα κομματικού ή κυβερνητικού συνδικαλισμού ή «κοινωνικού κορπορατισμού». Αυτές, άλλωστε, έχουν ξεπεραστεί από τις σημερινές ανάγκες. Από το 2010, γυναίκα εσύ, να σου και πρόεδρος και αιρετή

εκπρόσωπος των συναδέλφων σου, στους «δύσπρόσιτους» Μολάους, τόπο «εξορίας» για πολλούς συναδέλφους σου. Οι γυναίκες δασκάλες έχουν γράψει ενδιαφέρουσες ιστορίες στην ελληνική εκπαίδευση. Βλέπεις, είναι και η υπόθεση του φύλου, στη μέση. Ποιος είπε ότι ο εκδημοκρατισμός στην ελληνική εκπαίδευση έχει συντελεσθεί;

Είμαι σίγουρος πως δόθηκες στον αγώνα με όλες σου τις δυνάμεις για να μη σου πω πως υπερέβαλες και ξεπέρασες τις δυνατότητες που είχες. Ο Βίκτορ Φρανκλ στο βιβλίο του «Το νόημα της Ζωής» (Εκδόσεις Ψυχογιός) επεξεργάζεται μια πολύ ενδιαφέρουσα άποψη για την υπευθυνότητα: είναι η «ίδια η ουσία της ανθρώπινης ύπαρξης». Κι εσύ πήρες στα σοβαρά την υπόθεση της εκπαίδευσης για να την επενδύσεις με αυτό που θα μπορούσε να λειτουργήσει ως «εν δυνάμει νόημα ζωής». Υπέθετες, μάλλον, ότι το δυνητικό νόημα ζωής σφυρηλατείται στο καμίνι των κοινωνικών ζυμώσεων, των αντιθέσεων και των συγκρούσεων. Επέλεξες να μην ακολουθείς αυτό που συνήθως έκαναν οι άλλοι. Ούτε ήσουν διατεθειμένη να ενεργείς απαρέγκλιτα, κατά πως η διοίκηση όριζε, όπως οι παπαγάλοι που επαναλαμβάνουν τις εντολές των αφεντικών τους. Εδώ, ακριβώς, σε «συλλάβανε» και μπήκες στο μάτι του κυκλώνα. Χωρίς περγαμηνές από φοιτητικούς αγώνες, δίχως εργαλειοθήκη έμπειρων και «έξυπνων» συνδικαλιστικών ελιγμών, σε βρήκαν εύκολη λεία και σε «τσίμπησαν». Η καθαρή και αιχμηρή υπευθυνότητά σου τους ήταν χρήσιμη και πολύτιμη για να στείλουν το μήνυμα προς όλες τις κατευθύνσεις: Η διοίκηση δεν αστειεύεται, πλέον! Αποκτάει αυστηρό κι αυταρχικό πρόσωπο, στις νέες συνθήκες.

Ελισάβετ, μάλλον, στο δύσκολο και πολύπλευρο αγώνα διαρκείας, εξαντλούσες τις δυνατότητές σου. Ο κυνισμός της εξουσίας σε πείσμωνε, ώσπου «χάθηκες στη μετάφραση»! Υπερέβαλλες στις δόσεις υπευθυνότητας. Σου το γράφει και ο Β. Φρανκλ (σελ.170): «Όσο περισσότερο ξεχνιέσαι- με το να δίνεις σε μια υπόθεση που υπηρετείς- τόσο πιο ανθρώπινος είσαι και τόσο πιο πολύ πραγματώνεις τον εαυτό σου. Αυτό που λέγεται αυτοπραγμάτωση είναι δυνατόν μονάχα ως παράλληλη ενέργεια της αυθυπέμβασης». Αν οι διοικητικοί σου προϊστάμενοι, αλλά και οι «συνάδελφοι», που σε κατήγγειλαν, συνειδητοποιήσουν πόσο λίγο κατανόησαν τις προθέσεις, το λόγο σου και τις πράξεις σου, το «νόημα ζωής» σου, δημοσίως θα σε αποκαταστήσουν. Αυτού του τύπου η εκπαιδευτική «ηγεσία» και κριτική «συναδελφική αλληλεγγύη» προϋποθέτουν την «αυθυπέμβαση». Κι αυτό θέλει δουλειά πολλή. Ατυχώς, εύκολα ταυτίζουμε την υπευθυνότητα με την τυφλή υπακοή και τη συμμόρφωση. Είναι τόσο ορατή και ευανάγνωστη η υπευθυνότητά σου και ο «ανθρώπινος» τρόπος σου. Συγκατοικούν ακόμα και με τις όποιες «αδέξιες» κινήσεις μπορεί να σου χρεώσει κάποιος. Όλες οι αξιολογικές σου κρίσεις έχουν αναφορά σε υπαρκτές καταστάσεις.

Ξέρεις, δα, πως τα πολλά και μεγάλα ζητήματα της εκπαίδευσης, πρώτη φορά, μετά τη μεταπολίτευση, μπήκαν σε τόσο αυταρχική και συντηρητική τροχιά. Τόσο η συγκυρία όσο και ο τόπος που διάλεξες για να δώσεις τον αγώνα σου δεν ήταν ο τι έπρεπε για το δικό σου βιογραφικό οδοιπορικό. Οι συνθήκες στην ελληνική εκπαίδευση είναι πρωτόγνωρες. Κατά πως φαίνεται, όπως σημείωνα πιο πάνω, και οι μέχρι τώρα γνωστές στρατηγικές και μορφές πάλης έχουν ξεπεραστεί από τις νέες ανάγκες. Το σχήμα, είπες, ήταν «ανεξάρτητο». Υποθέτω τι εννοείς, αλλά δεν είμαι σίγουρος. Η υπόθεση της «ανεξαρτησίας» έχει κι αυτή τους περιορισμούς και τα όριά της.

Είμαι σίγουρος ότι έχεις ενοχλήσει τους διοικητικούς σου προϊσταμένους, με τις διαρκείς παρεμβάσεις σου, καθώς υπερασπιζόσουν τα εργασιακά δικαιώματα των συναδέλφων σου και την αναβάθμιση του δημόσιου σχολείου. Είμαι σίγουρος ότι δε συγχωρούσες τους/τις «αδιάφορους» συναδέλφους σου. Σε περιόδους βίαιων ανατροπών οι αιχμηρές παρεμβάσεις των αιρετών και εκπροσώπων είναι υποχρέωση και δικαίωμα.

Φαίνεται πως είχες διαβάσει και σε είχε επηρεάσει βαθιά ο Αντόνιο Γκράμσι με το «Μισώ τους αδιάφορους». Ήταν αναρτημένο και στο διαδίκτυο, την εποχή των απολύσεων. Έχοντας στο πίσω μέρος του μυαλού πως η μοιρολατρία «είναι η κτηνώδης ύλη που πνίγει την ευφυΐα... Μισώ τους αδιάφορους και γι αυτό: γιατί με ενοχλεί το κλαψούρισμά τους, κλαψούρισμα αιωνίων αθώων. Ζητώ να μου δώσει

λογαριασμό ο καθένας απ' αυτούς με ποιον τρόπο έφερε σε πέρας το καθήκον που του έθεσε και του θέτει καθημερινά η ζωή, γι' αυτό που έκανε και ειδικά γι' αυτό που δεν έκανε. Και νιώθω ότι μπορώ να είμαι αδυσώπητος, ότι δεν μπορώ να χαλαλίσω τον οίκτο μου, ότι δεν μπορώ να μοιραστώ μαζί τους τα δάκρυά μου».

Δασκάλα, στο μάθημα και στο εδώλιο

Ελισάβετ, ύστερα από όλα αυτά, «χωρίς περίσκεψη και χωρίς αιδώ», βρέθηκες να είσαι αντικείμενο και θέμα «αρχείων», πρακτικών, καταθέσεων, πορισμάτων ή εγγράφων. Είσαι ο «Φάκελος ή Υπόθεση Ελισάβετ Παπαδοπούλου». Πάνω από 400 έντυπες σελίδες. Σε μετέτρεψαν σε «ντοκουμέντο» και για μελλοντική χρήση!

Θλίβομαι για το ύψος της δαπάνης που έχει γίνει για μια υπόθεση κατηγορητηρίου που στηρίζεται σε κοινές φράσεις των καθημερινών μας ανταλλαγών. Τόση δράση είχες στην περιοχή ευθύνης σου! Πώς και δε σε «τίμησαν» για τις δράσεις σου και καταπιάστηκαν με τις φράσεις σου! Οι προφορικές φράσεις προσφέρονται για διασκευή. Αλήθεια, τώρα που το σκέφτομαι: πώς και δεν εντόπισαν «γραπτές» φράσεις σου; Οι δράσεις και οι φράσεις δεν πάνε χέρι-χέρι; Πώς κατάφεραν να τις απομονώσουν και γιατί;

Πόσο να στοίχισαν, άραγε, οι ανθρωπόωρες όλων αυτών που ενεργοποιήθηκαν για την πειθαρχική σου δίωξη; Τι σπατάλη ενέργειας και πόρων! Ποιος θα λογοδοτήσει, που άδικα και για πολύ χρόνο σε απέσπασαν από το καθαυτό παιδαγωγικό σου έργο, με τους μαθητές και τους συναδέλφους στο σχολείο σου, για να ασχολείσαι με τις ανασκευές και την απολογία σου; Ποιος θα απαντήσει στους μαθητές και τις μαθήτριες, στα τόσα «γιατί», που έχουν για τη δίωξή σου; Ποιες προτεραιότητες χρειάστηκε να βάλουν στην άκρη για να ασχοληθούν μαζί σου; Ποιος θα λογοδοτήσει για την παραμέληση των ουσιαστικών ζητημάτων της εκπαίδευσης;

Θλίβομαι πού στο παραπεμπτικό σου, στο κάτω μέρος της σελίδας, τόσο σημαντικοί τίτλοι σπουδών υποσημειώνονται και επιστρατεύονται για να συνοδεύουν μια νέα δασκάλα στο Πειθαρχικό! Λες να εξυπηρετεί αυτό κάποια συγκεκριμένη λειτουργία; Οι τίτλοι σπουδών δεν χάνουν, άραγε, σε υπόληψη, όταν τους εμπλέκουμε σε υποθέσεις πειθαρχικών διώξεων; Τελικά, πώς θα ήταν, εάν οι σπουδές και οι τίτλοι των αξιωματούχων αξιοποιούνταν σε μια υπόθεση έγκαιρης συμβουλευτικής πρόληψης όλων αυτών που έχουν συμβεί;

Μια και είμαστε στη διαδικασία αξιολόγησης των στελεχών εκπαίδευσης, έχεις υπόψη σου εάν και κατά πόσο κρίνεται επαρκής ο διοικητικός προϊστάμενος που έχει να επιδείξει υψηλούς δείκτες παραπεμπτικών; Μήπως, αυτό που ονομάζουν ορισμένοι ειδικοί «εκπαιδευτική ηγεσία» θα σήμαινε να αξιοποιεί κανείς την εξουσία της διοικητικής του θέσης για να διευρύνει τα όρια της συνεργασίας και της δημοκρατίας με δεσμούς αμοιβαιότητας, αναγνώρισης και σεβασμού προς τους συναδέλφους; Αναζητούμε διευθυντές εκπαίδευσης που να αναδεικνύονται μέσα από τη «συν-τριβή» των συλλογικών ζυμώσεων. Διευθυντές που δεν κρατούν τους υφισταμένους τους σε σχέση υποτέλειας, αλλά τους αναδεικνύουν. Η εξ αναθέσεως εξουσία είναι, σε τελευταία ανάλυση, υποτέλεια και ο εγγενής αυταρχισμός της προσφέρεται και για την κάλυψη της ανεπάρκειας.

Ανησυχώ που τα παραπτώματά σου είναι διατυπωμένα διαζευκτικά, λες και πρόκειται και δοκιμαστήριο ρούχων σε καιρό εκπτώσεων. Κάποιο από όλα θα σου καθίσει...

Ανησυχώ που τα Πρωτοβάθμια Πειθαρχικά Συμβούλια, απαρτίζονται από δικαστές του ποινικού δικαίου. Όχι πως αν η σύνθεσή του ήταν από διοικητικούς, θα άλλαζε κάτι.

Είναι ευδιάκριτο ότι το κατηγορητήριο του παραπεμπτικού έχει υιοθετηθεί από το Πειθαρχικό Συμβούλιο, σχεδόν στο σύνολό του. Τι σύμπτωση κρίσεων κι αυτή! Λες και δεν πρόκειται για διαφορετικά όργανα. Στο υπόμνημά σου απορρίπτεις με κατηγορηματικό τρόπο τις φράσεις που σου αποδίδονται. Θα αναφερθώ

μόνο σε μερικές. Οι επινοήσεις και οι κατασκευές, όπως ξέρεις, όταν αξιοποιούνται για να φτιάξουν κατηγορητήριο κάνουν εκκωφαντικό θόρυβο στα αυτιά αυτών που αγωνίζονται για κοινωνική δικαιοσύνη και δημοκρατία. Είναι αυτός ο θόρυβος που ξεσηκώνει, αναστατώνει και παρακινεί για συλλογική δράση.

Συνηθισμένες φράσεις που χρησιμοποιούμε στην καθημερινή μας επικοινωνία, όταν εκφράζουμε τις διαφωνίες μας, τις συγκρούσεις και τις αξιολογικές μας κρίσεις, σου τις χρέωσαν ως εξύβριση. Ξέρω πως η ντροπή δεν είναι μονοσήμαντη. Άλλος την αισθάνεται κι άλλος δεν την αισθάνεται. Όταν βρισκόμαστε μπροστά σε κρίσιμες καταστάσεις, το «ντρέπομαι για λογαριασμό σου» μπορεί να λειτουργήσει αφυπνιστικά. Συνάδελφός μου, κάποτε, μου είπε «Εσύ δεν κάνεις για πρόεδρος Τμήματος. Ούτε την ημερομηνία των συνεδριάσεων δεν ορίζεις!». Εξέλαβα το σχόλιό του ως τονωτικό για να το «πάρω επάνω μου». Οι φράσεις έχουν και το συγκεκριμένο τους. Μια τηλεφωνική ή προφορική ανταλλαγή απόψεων και αξιολογικών κρίσεων δεν γίνονται σε πολιτικοϊδεολογικό κενό. Σε συνθήκες ολοκληρωτικής επίθεσης κατά του δημόσιου σχολείου οι σχετικές κρίσεις γίνονται κατ' αναλογία αιχμηρές και πονάνε. Στη λεγόμενη «Εθνική αντιπροσωπεία» έχουμε συχνά τέτοιες κρίσεις. Εσύ, τουλάχιστον, δεν είπες σε κάποιον σε «Μισώ ως αδιάφορο», όπως θα έλεγε ο Γκράμσι. Θα μπορούσε, κάλλιστα, να το ισχυρισθεί κανείς για λόγους «ύψιστου δημόσιου συμφέροντος», όπως είναι η δημόσια εκπαίδευση. Μη ξεχνάμε πως με την επίκληση αυτού του υπέρτατου συμφέροντος μας έχουν καταληστέψει.

Ελισάβετ, μάλλον, έπρεπε να προσέχεις στις συνεδριάσεις του ΠΥΣΠΕ για τις επιλογές των στελεχών των σχολείων. Αναρωτήθηκες, άραγε, εάν με όσα γνωρίζουμε για τις διοικητικές θέσεις και τις αρμοδιότητες των διευθυντικών στελεχών, πρέπει να συμμετέχει ο αιρετός στο στήσιμο του «πανοπτικού»; Είδες τι έπαθες; Ψήφισες θετικά, οπότε, τώρα σου λένε «δεν έχεις δικαίωμα, εκ των υστέρων, να ισχυρίζεσαι ότι «δεν έκανες για διευθυντική θέση»! Για να μη προσβάλλεις το κύρος του ΠΥΣΠΕ, δεν μπορείς να αλλάξεις την προσωπική σου γνώμη! Υπάρχει σιωπηρή γραμμή συμμόρφωσης. Όταν η απόφαση είναι ομόφωνη, με τη σύμφωνη γνώμη σου, έχεις επιβαρύνει τη θέση σου. Τώρα, έχεις πάρει το μάθημα: Δεν ψηφίζουμε κανέναν υποψήφιο για οποιαδήποτε διευθυντική θέση...

Ανησυχώ που οι περισσότεροι των «κατηγόρων» φέρονται να έχουν διευθυντικές θέσεις. Αυτός ο διοικητικός εναγκαλισμός είναι θανάσιμος για το σχολείο. Η στρατηγική της εξουσίας είναι ο προσηλωτισμός και η ενσωμάτωση. Αλήθεια, γιατί κατ' επανάληψη τονίζεται η υπόληψη των «διευθυντών»; Το κοινωνικό κύρος της εκλεγμένης εκπροσώπου είναι εύκολο να το μετατρέπουν σε κατηγορητήριο;

Ελισάβετ, έχουν απαντήσει οι διευθυντές των σχολικών μονάδων και οι προϊστάμενοί των ελληνικών σχολείων στο ερώτημα: είναι θεματοφύλακες της εκπαιδευτικής συντήρησης και οι ελεγκτές των απόψεων και των κρίσεων των εκπαιδευτικών ή είναι οι εμψυχωτές των πρωτοβουλιών των εκπαιδευτικών για πιο δημοκρατικό και ανοικτό σχολείο;

Ελισάβετ, γιατί, αλήθεια, συνιστά «απρέπεια» η φράση σου ότι ως «θεσμικό όργανο μπορώ ανά πάσα στιγμή να ρωτάω όποια στοιχεία θέλω». Δεν ζήτησες, φαντάζομαι, «τα πάντα»! Προφανώς, ζητάς «όποια» στοιχεία κρίνεις («θέλεις») ότι σου χρειάζονται για να έχεις τεκμηριωμένη άποψη για το σχολείο. Πήρες κι αυτό το «μάθημα»: σε κάθε σου αίτημα θα υπενθυμίζεις τη διατύπωση «σύμφωνα με το νόμο»...

Ελισάβετ, η θέση του αιρετού έχει ισχύ, εξουσία, δικαιώματα και υποχρεώσεις που τις αντλεί και από αυτούς που εκπροσωπεί. Είσαι εκλεγμένη. Δεν είσαι διορισμένη. Όταν δραστηριοποιείται και ενεργεί κάποιος από τη θέση του αιρετού και του πρόεδρου ενός Συνδικαλιστικού Συλλόγου, δεν έχει διευρυμένες αρμοδιότητες; Γιατί κατ' επανάληψη τονίζεται στο σκεπτικό ως επιβαρυντικό ότι τα δήθεν παραπτώματα έχουν διαπραχθεί «από ένα αιρετό μέλος του Υπηρεσιακού Συμβουλίου»; Ως αιρετό μέλος λογοδοτείς για όποια μη αποτελεσματική εκπροσώπηση, στους συναδέλφους σου. Πώς και δε σε «τίμησαν» για το διδακτικό σου έργο ή για την άσκηση διοίκησης στο σχολείο σου; Μήπως εκεί δεν τους ενοχλείς;

Ελισάβετ, ο νόμος δεν επιτρέπει να ρωτάς αν και κατά πόσο ο «Σύλλογος Διδασκόντων συνεδρίασε δημοκρατικά», γιατί «αποτελεί αυτόθροη (sic! Έψαχνα άδικα στον Μπαμπινιώτη) απόρροια των διατάξεων του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας». Έχεις ακούσει να υπάρχει περίπτωση συλλογικού οργάνου που να μη συνεδριάζει δημοκρατικά; Μα, καλή μου, είναι κατακτημένη η δημοκρατία στις διαδικασίες λήψης των αποφάσεων. Μην πας μακριά. Παρακολούθησε, αν ανοίξεις τηλεόραση ή αν διαβάξεις εφημερίδες. Θα διαπιστώσεις ότι ποτέ δεν τίθεται θέμα συνταγματικότητας και δημοκρατικότητας στη λειτουργία της Βουλής. Είναι «αυτόθροη» απόρροια του Κανονισμού της. Στα θερινά Τμήματα, ιδίως... Στο κάτω-κάτω, ερώτημα έκανες εσύ, ερώτημα έκαναν και άλλοι στη θεσμική ιεραρχία. Από πότε οι ερωτήσεις αυτού του τύπου μετατρέπονται σε κατηγορίες;

Πηγες κι εσύ να διαπιστώσεις τι συμβαίνει στα σχολεία με τη συμπλήρωση του ωραρίου των συναδέλφων σου και την «πάτησες».. Ελισάβετ, δεν είναι ανάγκη εσύ να ξεμπροστιάζεις τα μυστικά, τα άπλυτα και τα «παιγνίδια» που κάνουν οι διευθυντές και οι προϊστάμενοι των σχολικών μονάδων της χώρας, με τα κενά των θέσεων, τις ώρες, τον αριθμό των τμημάτων. Αυτοί ξέρουν πότε και γιατί τα κάνουν: όταν έχουν εντολή και κάλυψη ή για πολλούς άλλους λόγους.

Μα εκείνο το φραστικό «επεισόδιο», στο δρόμο, έξω από το σχολείο, πώς σου το φόρτωσαν; Είδες τι έπαθες; Δεν επιτρέπεται ούτε να μονολογείς φωναχτά! Δεν επιτρέπονται οι ρητορικές ερωτήσεις. Τις αξιολογικές σου κρίσεις τις χρέωσαν ως «απαξιοτική κρίση» που λειτουργεί μειωτικά για τις προσδοκίες του σχολείου. Έπληξες το «κύρος» του σχολείου και του «δημόσιου συμφέροντος». Είναι αλήθεια ότι έπρεπε να προστατεύεις το ελληνικό σχολείο που έχει υποστεί τα τελευταία χρόνια την πιο εκπτωτική απαξίωση και υποβάθμιση. Δεν του αρκούν τα δεινά που αντιμετωπίζει; Έρχεσαι κι εσύ και «τα βγάζεις στα φόρα»;

Ελισάβετ, κάποιοι τα έχουν μπερδέψει. Κάθε τόσο γίνεται ιδιαίτερη επιβαρυντική διευκρίνηση αντιδιαστολής του «δημοσίως» από το «εκτός συνεδρίασης συλλογικού οργάνου». Αν δηλαδή αυτά τα έλεγες σε συνεδρίαση, δε θα ήταν επιβαρυντικά; Μα καλά, ό τι λέγεται σε συνεδρίαση συλλογικού οργάνου δεν είναι «δημοσίως»; Η συνεδρίαση του Πειθαρχικού πώς και θεωρείται δημόσια;

Τι εκχώρηση κι αυτή! Επέτρεψαν τη φυσική παρουσία εκπροσώπων φορέων, χωρίς δικαίωμα λόγου. Μήπως, η δημοσιότητα σε αυτή την περίπτωση βοηθάει στο να ενημερωθούν ανοικτά οι εργαζόμενοι ότι το Πειθαρχικό δεν «αστειεύεται»; Η δημοσιότητα, σε αυτές τις περιπτώσεις, χωρίς δικαίωμα λόγου, είναι βίαιη: «σπάει κόκκαλα».

Μνημονιακή παραδειγματική ποινή

Ελισάβετ, ανησυχώ για την εξοντωτική ποινή που σου επιβλήθηκε. Εάν αποτελέσει μέτρο και προηγούμενο για τις επερχόμενες πειθαρχικές διώξεις, θα έχουμε, κατά πώς φαίνεται, πολλές απολύσεις «επίορκων». Φαίνεται ότι έχουν σκοπό να επαναπροσδιορίσουν το περιεχόμενο της συνδικαλιστικής δράσης των εργαζομένων: η υπεράσπιση των εργασιακών δικαιωμάτων των εργαζομένων και των μορφωτικών δικαιωμάτων των νέων είναι ανάρμοστη συμπεριφορά, καθώς είναι εις βάρος του δημοσίου συμφέροντος

Αυτή η καραμέλα των επίορκων πιάνει τόπο. Είναι και ο Ελεγκτής Δημόσιας Διοίκησης, βλέπεις, που κάθε τόσο ανακοινώνει καταλόγους επίορκων που «πέφτουν στα μαλακά». Τα μέλη των Πειθαρχικών Συμβουλίων, μάλλον, έχουν πάρει το μήνυμα: χρειάζονται απολύσεις. Κατασκευάστε επίορκους! Έχουμε και τις αξιολογήσεις που θα δώσουν τους «ανεπαρκείς. Οπότε, το άθροισμα «επίορκοι+ ανεπαρκείς» είναι ο τι πρέπει για την απαίτηση της Τρόικας και των εγχώριων εντολοδόχων της.

Ανησυχώ που εσύ τιμωρήθηκες. Δεν είναι μόνο η συγκυρία που πληγώνει. Είναι το συγκεκριμένο κατηγορητήριο, αλλά και το μέγεθος της ποινής. Κατά πως φαίνεται, οι διοικητικοί προϊστάμενοι έχουν ξεχάσει τις «κίτρινες κάρτες» και τη συμβουλευτική «επιείκεια».

Ανησυχώ που κανένας από όσους εμπλέκονται, με τον ένα ή τον άλλο τρόπο, στο μεγάλο έγκλημα που έχει συντελεστεί στη χώρα μας, δεν έχει λογοδοτήσει.

Ελισάβετ, ανησυχώ για όλα αυτά και για άλλα που συμβαίνουν. Η υπόθεση της εκπαίδευσης, όμως, δεν είναι στο χέρι τους.

Δε φοβάμαι. Αισιοδοξώ.

Η κοινωνική αδικία και η φιλανθρωπική καταστροφή που συντελείται στη χώρα μας θα πάρει την εκδίκησή της, όταν καταφέρουμε και πείσουμε τους «αδιάφορους» να πάρουμε την υπόθεση στα χέρια μας. Κατά πώς φαίνεται, οι «αδιάφοροι» είναι πολλοί. Έχουν μεγάλη δύναμη. Κι αυτή τη χρειαζόμαστε για τη μεγάλη ανατροπή.

Στον αγώνα που κάνεις έχεις πολλούς συντρόφους. Το διαπίστωσες ήδη. Αυτοί σε βοηθάνε να καταλάβεις και τις όποιες κακοτοπιές. Η περιπέτειά σου δεν είναι προσωπική υπόθεση. Ακόμα κι αν είναι, κάτι να κάνουμε για να γίνει συλλογικός θρίαμβος για το σχολείο που διεκδικούμε. Θα χρειαστεί να μετατρέψουμε τη δύσκολη θέση σου σε ανάχωμα δικαίωσης. Είναι το νόημα του αγώνα που έχουμε από εδώ και μπρός. Οι συνθήκες είναι δύσκολες. Είναι στο χέρι μας να τις αλλάξουμε. Έτσι, χωρίς να το καταλάβουμε, θα αλλάξουμε κι εμείς. Σίγουρα, πολλά έχεις για να ξανασκεφτείς, παρεκτός από ένα: να τα παρατήσεις!

Μαθαίνω πως συνεχίζεις, με την ψήφο των συναδέλφων σου. Είναι, προφανώς, το δικό σου «νόημα ζωής», σ' αυτή τη συγκυρία. Καθάρισέ το από τη θέληση για δύναμη ή για γόητρο και προχώρα μαζί με τους συναδέλφους που εκπροσωπείς. Μη τους αφήνεις να ησυχάζουν με την ανάθεση και την εξουσιοδότηση που σου κάνουν. Θα χάσεις και θα χάσουν.

Στην επόμενη θητεία σου έχεις ένα δύσκολο στοίχημα: να βρεις τη σχέση ανάμεσα σε αυτό που έχεις καταφέρει και σ' αυτό που έχεις ως εκκρεμότητα μπροστά σου, στις έκτακτες ανάγκες των δύσκολων καιρών. Θα χρειαστεί να «ζεις» τις σκέψεις που κάνεις, πριν τις εκθέτεις στη δημοσιότητα των εξουσιαστικών αρχών. Δεν μπορούμε να υπερασπιζόμαστε κάτι, εάν δεν έχουμε εμβαθύνει σε αυτό. Έτσι, δε μπορούν να μας «τυλίγουν σε μια κόλλα χαρτί».

Θα το ξαναπώ για να εμπεδώσουν αυτοί που ασκούν διοίκηση: Δάσκαλος ή δασκάλα είναι αυτός/ή που ζει μέσα στην κοινωνία και δρα στο πεδίο των αντιθέσεων και των συγκρούσεων, στρατευμένος/η στην υπόθεση της παιδείας, της κοινωνικής δικαιοσύνης και της δημοκρατίας.

Το να είσαι δάσκαλος/δασκάλα-ενεργό κριτικό πολιτικό υποκείμενο σημαίνει από τη μια πως υπόκεισαι στο δίκτυο δώρων, ανταλλαγών και υποχρεώσεων που συγκροτούν τις κοινωνικές και παιδαγωγικές σχέσεις και από την άλλη να δρας στο πεδίο των αντιφάσεων, των συγκρούσεων και των αντιθέσεων με τρόπο που να συντελείς στη αξιοποίησή τους και το μετασχηματισμό τους σε πράξη αλλαγής. Αυτόν τον δάσκαλο και τη δασκάλα δεν τους παραπέμπουμε στο πειθαρχικό. Γιατί αυτούς τους χρειάζεται το σχολείο, σήμερα.

Στο τέλος, θα δικαιωθούν οι αγώνες τόσων συναδέλφων σου, δασκάλων. Θα δικαιωθεί και η δική σου μάχη. Σε εποχές μνημονίου, χρειαζόμαστε κοινωνικές ζυμώσεις στις οποίες μειώνεται ο χώρος της απλής απόρριψης ή της ανάθεσης και εξουσιοδότησης άλλων ώστε να υπερασπίζονται το δημόσιο σχολείο. Ζητείται χειραφετητική «πράξις» που απελευθερώνει από τον εξαναγκασμό και την αυταπάτη του πρακτικού, της συνήθειας και του αποτελεσματικού, από το δογματισμό, την εξάρτηση, την ψευδαίσθηση, τη διαστρέβλωση, την ψευδή συνείδηση και το δέος που παραλύει και παροπλίζει.

Ευχαριστώ τις συναδέλφους σου, Αθηνά Ανδριώτη, Λένα Γκαραγκάνη, Καίτη Κριτζιά και Χαρά Νίκα, για τα σχόλια «κριτικής φιλίας» που μου έκαναν.

Ευχαριστώ και σένα που μου εμπιστεύτηκες μέρος της ιστορίας σου. Ευτυχώς, που ανάλογες ιστορίες γράφουν κι άλλοι πολλοί, δάσκαλοι και δασκάλες, σ' αυτούς τους χαλεπούς καιρούς.

Πηγή:AlfaVita